

Památky světového dědictví a péče o ně

World Heritage Sites and Their Protection

Kutná Hora, chrám sv. Barbory, jezuitská kolej a Hrádek, pohled z věže kostela sv. Jakuba, foto 2018
Kutná Hora, St. Barbara Cathedral, Jesuit College and Hrádek, view from the St. Jacob's tower, photo 2018

Mezi památkami světového dědictví nacházíme pestrou škálu přírodních a kulturních památek, které byly pro svou mimořádnou univerzální hodnotu oceněny Organizací pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO). V České republice se v současné době nachází 14 různorodých památek a památkových souborů, které figurují na prestižním seznamu světového kulturního dědictví, a péče o ně je zde dlouhodobě vnímána jako společenská priorita. Od roku 1992, kdy byla na našem území do této společnosti přijata první tři města, se díky intenzivnímu stavebnímu a restaurátorskému úsilí výrazně zlepšil technický i vizuální stav většiny památek.

Řada mezinárodních ocenění za příkladnou památkovou obnovu byla udělena stavbám právě z těchto míst. Zvýšená popularizace památek UNESCO přináší i problémy. Přetížení lokalit turistickým ruchem se projevuje mimo jiné postupným odcházením původních obyvatel, zvýšenou dopravní zátěží a tlakem na nepřiměřené komerční využívání historických objektů, v některých případech vedoucí k narušení jejich památkových hodnot. Od roku 1999 probíhá stálý monitoring památek světového dědictví, jehož úkolem je vyhodnocovat všechny rizikové faktory, které ohrožují památky samé i jejich hodnotu pro uchování světové kulturní diversity.

We can find a wide ranging spectrum of natural and cultural monuments among these World Heritage Sites that gained a status of Outstanding Universal Value awarded by The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization UNESCO. There are currently 14 various monuments and monument complexes in the Czech Republic inscribed on the prestigious World Heritage Index, and their care is in long-term viewed as public priority. Since 1992, when the first three towns were inscribed on this index, technical and visual conditions of most monuments have been improved thanks to intense structural and restoration efforts.

Many international prizes were awarded to buildings from these specific places for the exemplary heritage renovations. However, the increased popularization of UNESCO World Heritage Sites also brings along an array of problematic issues. Locations are overloaded by tourists, local residents are moving away, traffic is congested and the pressure placed on commercial utilization of historical monuments in many cases causes disruption of their heritage values. Continuous monitoring of World Heritage Sites has therefore been in place since 1999, its main objective being the evaluation of all risk factors that endanger the monuments themselves as well as their value in terms of sustaining world cultural diversity.

Kutná Hora, Havlíkův dům, foto 1989, 2013; dům U jelena, foto 1989, 2006; čp. 521, foto 1992, 2008
Kutná Hora, Miners house, photo 1989; house At the Deer, photo 1989, 2006; house No. 521, photo 1992, 2008

Kutná Hora, historické jádro bývalého královského horního města, v průběhu 70. a 80. let 20. století sice došlo ke stabilizaci řady staticky narušených budov, přesto v roce 1990 stovky kulturních památek ve velmi zanedbaném stavu, roku 1995 městská památková rezervace zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO, obnoveny nejvýznamnější památky, zejména chrám sv. Barbory, jezuitská kolej nebo Hrádek, pozornost věnována i měšťanským domům a vilám, návrat tradičních dlažeb do ulic a náměstí

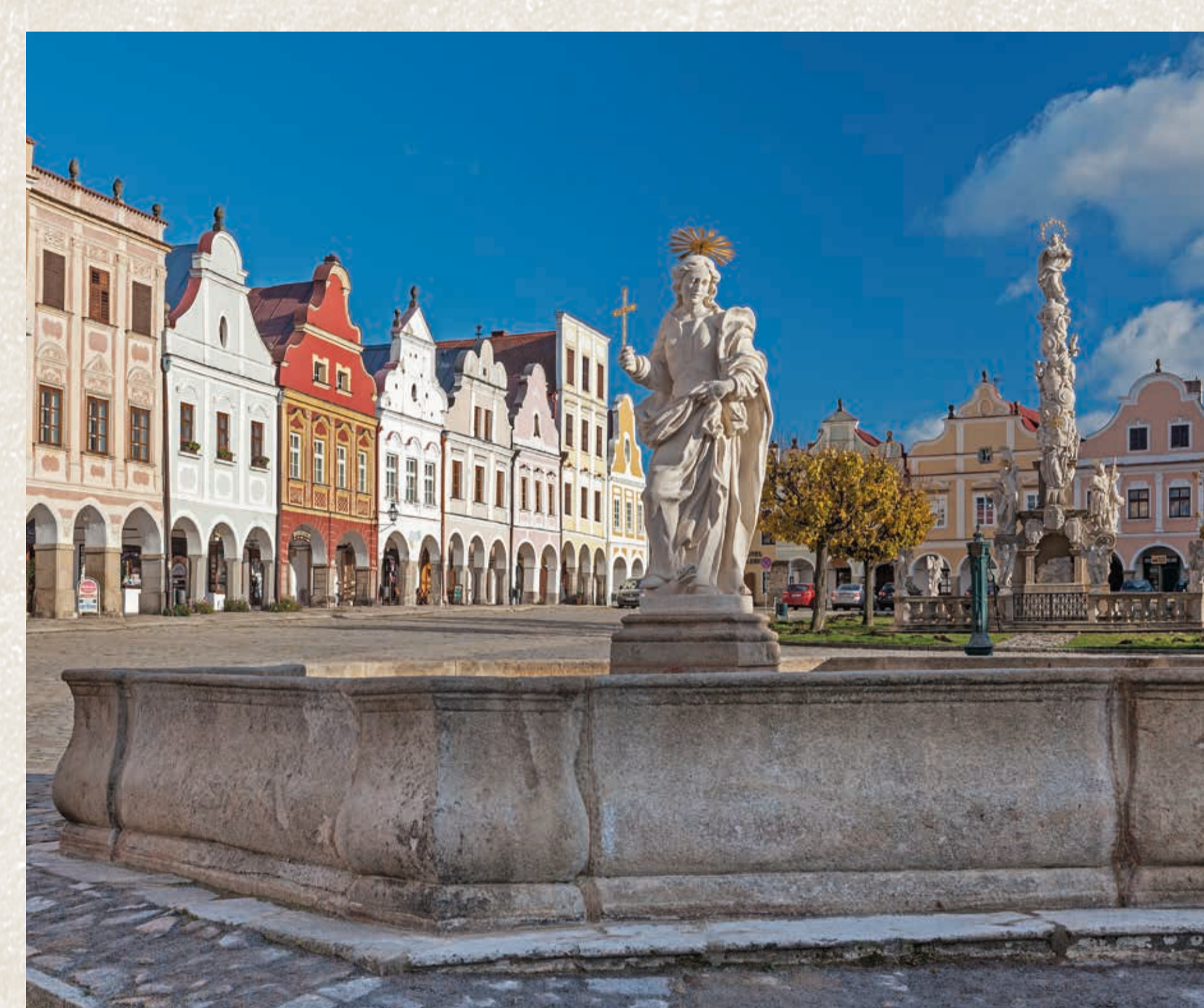
Kutná Hora, historical centre of the former royal mining town, during the 1970s and 1980s a number of statically disturbed buildings stabilized, but in 1990 hundreds of cultural monuments in a very neglected state, in 1995 the urban conservation area inscribed on the UNESCO World Heritage List, the most important monuments restored, especially the Saint Barbara's Church, Jesuit College or Hrádek (The Little Castle), attention was paid to town houses and villas, return of traditional paving to the streets and squares

Telč, farní kostel, konvikl a jezuitská kolej v pohledu ze zámeckého parku; náměstí Zachariáše z Hradce s kašnou a morovým sloupem, foto 2016
Telč, parish church, convictorium and Jesuit College viewed from the castle park; Zachariáš z Hradce (Zachary of Hradec) Square with the fountain and the plague column, photo 2016

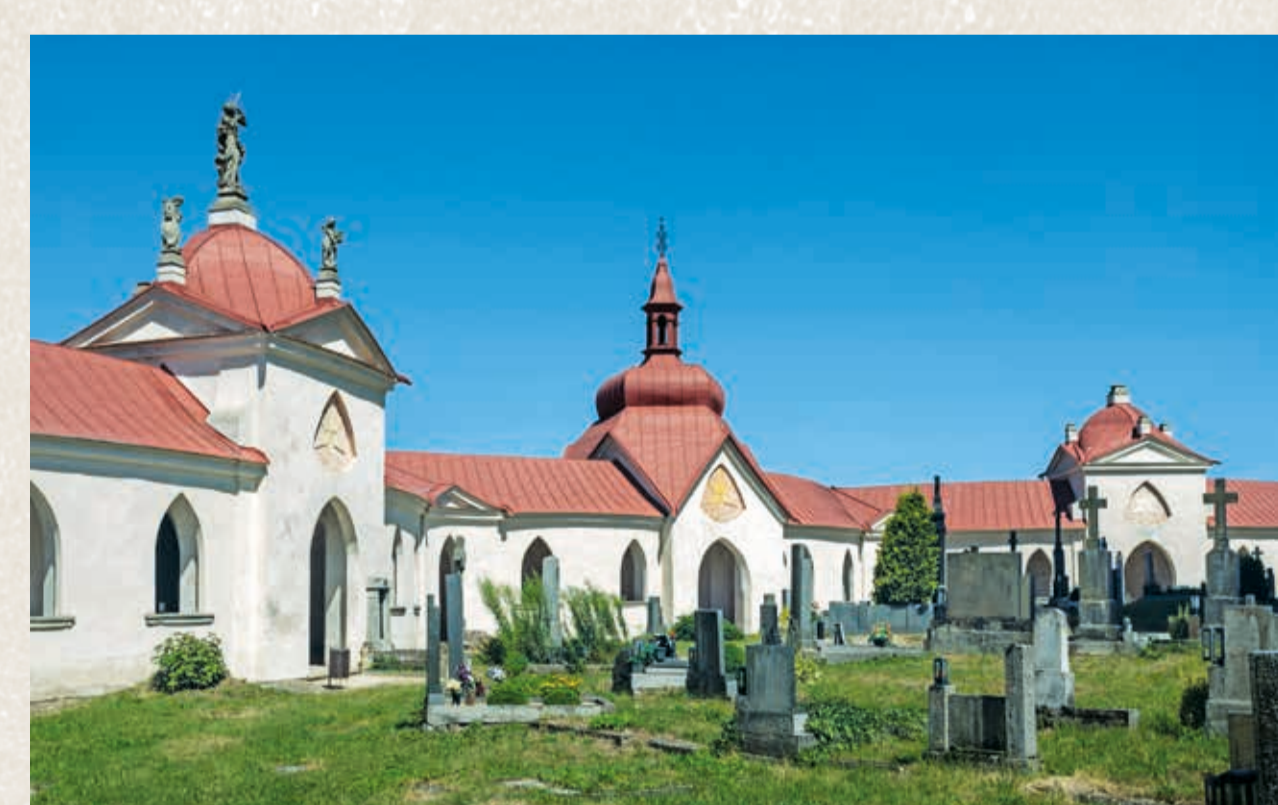
Telč, historické jádro bývalého rezidenčního města, roku 1992 zapsáno na Seznam světového dědictví UNESCO, město a zámek v renesančním slohu citlivě doplněné barokním stavitelstvím, v okolí dlouhodobě kultivovaná kulturní krajina, s podporou evropského Integrovaného regionálního operačního programu připravována rozsáhlá obnova zámeckého areálu

Telč, historical centre of the former residential town, in 1992 inscribed on the UNESCO World Heritage List, town and chateau in Renaissance style sensitively complemented by Baroque architecture, a long-cultivated cultural landscape in the vicinity, an extensive renovation of the chateau complex is being prepared with the support of the European Integrated Regional Operational Program

Žďár nad Sázavou, Zelená hora, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého, vrcholné dílo barokního architekta Jana Blažeje Santiniho tvarově odkazující na legendární gloriolu z hvězd svatého mučedníka, problematická oprava v 70. letech 20. století, roku 1994 chrám zapsaný na Seznam světového dědictví UNESCO, od roku 2001 ve správě NPÚ, poté komplexní obnova a restaurování, od roku 2014 kostel navrácen do správy římskokatolické církve

Žďár nad Sázavou, The Pilgrimage Church of St. John of Nepomuk at Zelená hora, the masterpiece of Baroque architect Jan Blažej Santini referring to the legendary aureole of stars of the holy martyr, problematic repairs in the 1970s, in 1994 inscribed on the UNESCO World Heritage List, since 2001 under the administration of National Heritage Institute, then a complex renovation and restoration, since 2014 the church returned to the administration of the Roman Catholic Church

Žďár nad Sázavou, Zelená hora, ambits se hřbitovem, foto 1985; ambits s restaurovanými kaplemi, foto 2013; kupole kostela sv. Jana Nepomuckého po restaurování, foto 2013
Žďár nad Sázavou, Green Mountain, cloister with cemetery, photo 1985; cloister with restored chapels, photo 2013; St. John of Nepomuk church dome after restoration, photo 2013

Památky světového dědictví a péče o ně

World Heritage Sites and Their Protection

Český Krumlov, Budějovická brána, foto 1964; stav po restaurování, foto 2010
Český Krumlov, Budějovická gate, photo 1964; after restoration, photo 2010

Český Krumlov, letecký pohled na město, foto 2018; Horní ulice s dosud stojící seminární kaplí sv. Josefa v průběhu tzv. asanace, foto 1972; Horní ulice, foto 2019
Český Krumlov, aerial view of the town, photo 2018; Horní St. with seminar chapel of St. Joseph still in place during so called sanitation, photo 1972; Horní St., photo 2019

Český Krumlov, městská památková rezervace, vyhlášena již roku 1950, plánované koncepty razantních celouličních obnov realizovány pouze zčásti, v roce 1989 převážná část domů historického centra v havarijním stavu, od počátku 90. let postupná obnova, které výrazně napomohl zápis města na seznam světového kulturního dědictví UNESCO v roce 1992, kvalitní památkové obnovy získaly v několika případech mezinárodní ocenění, silný tlak na komercializaci v některých případech poškodil autenticitu dochování památek

Český Krumlov, urban conservation area, declared in 1950, planned concepts of profound renovations of whole streets carried out only partially, majority of houses in the historical centre in state of disrepair in 1989, gradual renovation since the beginning of the 1990s, significantly supported by the town being inscribed on the UNESCO World Heritage List in 1992, quality heritage renovations received international awards in several cases, intense pressure on commercialization of objects damaged authenticity of buildings' preservation

Třebíč, židovská čtvrť, v 80. letech 20. století zde plánována tzv. asanace spojená s demolicí památkově hodnotných objektů a panelovou bytovou výstavbou, roku 2003 zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO, provedeno velké množství obnov židovských památek, revitalizace pro potřeby návštěvníků, domy využity jako kavárny, obchůdky či galerie

Třebíč, the Jewish Quarter, in the 1980s so-called sanitation associated with the demolition of listed buildings and prefabricated blocks of flats construction planned, in 2003 inscribed on the UNESCO World Heritage List, a large number of restorations of Jewish monuments carried out, revitalization for the needs of visitors, houses now used as cafes, shops or galleries

Třebíč, domy v ulici Leopolda Pokorného, foto 1968; stav po obnově, foto 2017; židovské město a bazilika sv. Prokopa, foto 2013
Třebíč, houses in Leopold Pokorný St., photo 1968; after renovation, photo 2017; Jewish town and St. Procopius Basilica, photo 2013

Litomyšl, obnova zámek věže, foto 2005; detail sgrafitové výzdoby, foto 2005; pohled na zámek od východu, foto 2010
Litomyšl, castle tower renovation, photo 2005; sgraffito decorations detail, photo 2005; castle view from the east, photo 2010

Litomyšl, zámecký areál, vrcholně renesanční arkádový zámek s tvarově bohatými štíty, rekonstruovanou lunetovou římsou a reprezentativními interiéry, v roce 1999 zapsán na Seznam světového dědictví UNESCO, v letech 2011–2014 revitalizace 11 objektů na zámeckém návrší s podporou evropského Integrovaného operačního programu

Litomyšl, chateau complex, High Renaissance arcade chateau with richly shaped gables, reconstructed lunette cornice and representative interiors, in 1999 registered on the UNESCO World Heritage List, in 2011–2014 revitalization of 11 buildings on the castle hill supported by the European Integrated Operational Program

Brno, vila Tugendhat, uliční průčelí, foto 1985, 2015, zahradní průčelí, foto 2015
Brno, Villa Tugendhat, street forefront, photo 1985, 2015, garden forefront, photo 2015

Brno, vila Tugendhat, postavena v letech 1929–1930 podle návrhu Ludwiga Miese van der Rohe, jedno ze stěžejních děl světové moderní architektury, necitlivá oprava v letech 1982–1985, od 1. července 1994 zpřístupněna jako instalovaná památka moderní architektury, postupně dožívání některých konstrukcí včetně střechy, narušena statika terasy, s podporou evropského Integrovaného operačního programu v letech 2010–2012 restaurování stavby a odstranění jejích nepůvodních úprav, v roce 2013 památková obnova vily nominována na cenu Europa Nostra

Brno, Villa Tugendhat, built between 1929 and 1930 based on the design by Ludwig Mies van der Rohe, one of the major works of the world modern architecture, insensitive repair in 1982–1985, since 1 July 1994 open to public as installed monument of modern architecture, gradual deterioration of some structures including the roof, the statics of terrace damaged, restoration of the building and removal of its non-original modifications with the support of the European Integrated Operational Program in 2010–2012, in 2013 the monument restoration of the villa nominated for Europa Nostra Award

Brno, vila Tugendhat, obytný prostor v průběhu rekonstrukce, foto 2011; stav po obnově, foto 2012
Brno, Villa Tugendhat, living quarters during reconstruction, photo 2011; after renovation, photo 2012

